

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 6 lutego 2014 roku Sąd Rejonowy w Kutnie w sprawie o sygn. akt I C 950/12 z powództwa K. K. przeciwko Polskiemu Biuru Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W. o zapłatę kwoty 50.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lutego 2011 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią matki Z. G.: zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku, tj. od 6 lutego 2014 roku do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, a nadto zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 516,60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od powyższego wyroku złożyła powódka, zaskarżając rozstrzygnięcie w części, tj. co do punktu 2 wyroku w zakresie oddalającym żądanie o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki odsetek ustawowych od zasądzonej w punkcie 1 wyroku kwoty 20.000 zł od dnia 17 maja 2011 roku do dnia poprzedzającego dzień wydania wyroku, tj. 5 lutego 2014 roku włącznie, wynoszących 7.094,79 zł. Zaskarżonemu wyrokowi apelująca zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy, polegające na naruszeniu przepisu art. 455 k.c. w zw. z art. 82 ust. 1 oraz art. 123 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2003, Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.), poprzez ich niezastosowanie i oddalenie powództwa w zakresie żądania odsetek od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia za okres od dnia 17 maja 2011 roku do dnia 5 lutego 2014 roku. W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie od pozwanego Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W. na rzecz powódki K. K. kwoty 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 17 maja 2011 roku do dnia zapłaty. Nadto skarżąca wniosła o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania przed Sądem drugiej instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

Apelację należało uznać za zasadną.

Zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane w wyniku prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne, jak również w następstwie bezbłędnie w zasadzie zastosowanych przepisów prawa materialnego. Sąd pierwszej instancji nie ustrzegł się jednakże istotnego uchybienia przepisom prawa materialnego poprzez nieprawidłowe oznaczenie terminu początkowego biegu odsetek od zasądzonego świadczenia i w tym też zakresie zaskarżone rozstrzygnięcie podlegać musiało zmianie.

Podkreślenia wymaga, iż Sąd Rejonowy zasądając od strony pozwanej na rzecz K. K. kwotę 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami nie od daty wskazanej w pozwie, lecz dopiero od daty wyrokowania, przyjął, jak wynika z treści uzasadnienia wyroku, iż kwota zadośćuczynienia jest w istocie wynikiem różnych przeliczeń, a orzeczenie w tej mierze oparte jest na wszystkich okolicznościach sprawy, które mają wpływ na rozmiar szkody na osobie. Do okoliczności tych, jak podkreślił Sąd pierwszej instancji, należy również upływ czasu między zdarzeniem powodującym szkodę a uzyskaniem odszkodowania w postaci zadośćuczynienia. W konsekwencji Sąd ten stwierdził, iż zasądzenie odsetek od innej chwili niż wydanie orzeczenia prowadziłyby do podwyższenia kwoty zadośćuczynienia ponad kwotę uznaną przez Sąd za odpowiednią właśnie w chwili orzekania. Ze stanowiskiem tym nie można się zgodzić.

Przede wszystkim przypomnieć należy, iż zgodnie z treścią art. 481 § 1 k.c. wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia w przypadku gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia. W myśl natomiast art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. W rozpoznawanej sprawie, jak ustalono, powódka

zgłosiła szkodę w dniu 14 lutego 2011 roku do (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. będącego nominowanym korespondentem brytyjskiego towarzystwa (...), wzywając ubezpieczyciela do zapłaty kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią matki, kwoty 20.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci matki oraz kwoty 5.180 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu. W myśl art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. W myśl zaś ustępu drugiego powołanej normy prawnej w przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ustępie 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. Zgodnie zatem z art. 14 ust. 1 ustawy wypłata zadośćuczynienia winna nastąpić w okolicznościach rozpoznawanej sprawy najpóźniej z dniem 16 marca 2011 roku, w tej bowiem dacie upływał 30-dniowy termin do wypłaty odszkodowania, o którym mowa w powołanym przepisie ustawy. Jednocześnie wskazać należy, iż pozwany nie przedstawił jakichkolwiek okoliczności szczególnych uzasadniających przedłużenie postępowania likwidacyjnego, które w myśl ustępu 2 powołanego wyżej przepisu ustawy pozwalają na wypłatę odszkodowania w terminie dłuższym aniżeli 30 dni od daty zgłoszenia szkody, tj. w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. Wobec powyższego należało stwierdzić, iż Sąd Rejonowy nie miał w niniejszej sprawie podstaw do zasądzenia odsetek od daty późniejszej aniżeli, dzień, w jakim przypadają upływ trzydziestodniowego okresu następującego po dniu zgłoszenia ubezpieczycielowi szkody.

Całkowicie niezrozumiała jest natomiast argumentacja zawarta w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż z uwagi na ocenny charakter zadośćuczynienia, jak również z uwagi na znaczny upływ czasu pomiędzy zgłoszeniem szkody a datą wyrokowania, najwcześniejszym możliwym terminem zasądzenia odsetek jest dopiero data wydania orzeczenia. Wprawdzie bowiem ostateczna ocena wysokości zadośćuczynienia należy do Sądu, jednakże w sytuacji, gdy pozwany już wcześniej zna dokładnie żądanie strony powodowej i jako podmiot profesjonalny ma możliwość wcześniejszego (już bowiem na etapie przedsądowym) ustosunkowania się do przedmiotowych roszczeń, winien on liczyć się z tym, że oczekiwanie na ostateczne rozstrzygnięcie Sądu w tym przedmiocie skutkować będzie również zasądzeniem odsetek od daty wezwania.

Podkreślenia wymaga fakt, iż aktualnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak również w orzecznictwie Sądów Apelacyjnych nie istnieje już wątpliwość, iż wymagalność zadośćuczynienia z art. 445 § 1 k.c. i związany z nią obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie przypadają na dzień doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty przed wytoczeniem powództwa albo odpisu pozwu (bądź też na dzień wypłaty przez ubezpieczyciela odszkodowania zgodnie z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych). Z charakteru świadczenia z art. 445 § 1 k.c., którego wysokość zależy od oceny rozmiaru krzywdy, ze swej istoty trudno wymiernej i zależnej od szeregu okoliczności związanych z następstwami uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, wynika, że obowiązek jego niezwłocznego spełnienia powstaje po wezwaniu dłużnika i że od tego momentu należą się odsetki za opóźnienie (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 września 1970 roku, OSNCP 1971, poz. 103; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2012 roku, V CSK 57/11, LEX nr 1147804; a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 lutego 2013 roku, I ACa 1092/12 oraz z dnia 16 października 2012 roku, I ACa 736/12, a także z dnia 23 maja 2012 roku, I ACa 339/12).

Zważyć również należy, iż obowiązywanie bardzo wysokich odsetek ustawowych w przeszłości spowodowało zarysowanie się pewnej tendencji do przyjmowania wyjątków od ogólnej zasady uznawania w niektórych przypadkach, że przyznanie odsetek ustawowych począwszy od daty wymagalności (zamiast od daty orzekania przez Sąd) mogłoby

w wielu sytuacjach stanowić nieuzasadnione uprzywilejowanie wierzyciela. Nie wdając się w ocenę jurydycznej prawidłowości takiej praktyki stwierdzić należy, iż w żadnym stopniu nie może się ona odnosić do rozpoznawanej sprawy, w której odsetki rozpoczynają swój bieg zgodnie z żądaniem powódki w dniu 17 maja 2011 roku, tj. w dacie, w której niewątpliwie nastąpił już trzydziestodniowy termin do wypłaty zadośćuczynienia (termin ten bowiem minął z dniem 16 marca 2011 roku) licząc od dnia zawiadomienia ubezpieczyciela o wypadku.

Warto również odnotować wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2011 roku w sprawie I CSK 243/10 (LEX nr 848109). Sąd Najwyższy wskazując na występującą w orzecznictwie rozbieżność stanowisk co do początkowego terminu naliczania odsetek za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, zaprezentował pogląd, że jeżeli zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine k.c., uprawniony nie ma niewątpliwie możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie. W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu już w tym terminie powinny się należeć od tego właśnie terminu. Stanowiska tego nie podważa pozostawienie przez ustawę zasądzenia zadośćuczynienia i określenia jego wysokości w pewnym zakresie uznaniu sądu. Przewidziana w art. 445 § 1 i art. 448 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze.

Odnosząc powyższe uwagi do realiów niniejszej sprawy należy uznać, iż brak jest podstaw do zasądzenia odsetek od należnej powódce kwoty zadośćuczynienia od innej daty, aniżeli data wskazana w pozwie, a tym bardziej nie istnieją uzasadnione podstawy do zasądzenia tychże odsetek dopiero od daty wyrokowania. Dokonane w toku postępowania ustalenia faktyczne jednoznacznie wskazują bowiem na to, że krzywda doznana przez powódkę na skutek śmierci jej matki w rozmiarze odpowiadającym zasądzonemu zadośćuczynieniu istniała już w dacie zgłoszonego żądania wobec apelującego.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że datę początkową odsetek ustawowych od zasądzonego w punkcie 1 świadczenia określił na dzień 17 maja 2011 roku.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu, tj. na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i zasądzone tytułem zwrotu tychże kosztów od pozwanego na rzecz powódki K. K. kwotę 955 zł (tj. 355 zł tytułem opłaty sądowej od apelacji oraz 600 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika powódki w postępowaniu apelacyjnym ustalonego na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).